

Carsten Markussen,
ØkologiRådgivning Danmark

BEKÆMP TIDSLER MED TO PLØJNINGER

Tidsler er et stort problem for en del økologiske planteavlere, men den effektive metode mod dem er fundet. Man skal høste så tidligt som muligt og straks efter skræpløje eller harve med fuld gennemskæring. Herefter sås en effektiv efterafgrøde, en korsblomstret art som raps, olieræddike eller gul sennep er bedst. Til foråret pløjes igen forud for etablering af en ny afgrøde.

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

LDP 2020

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
NaturErhvervstyrelsen

Tidsler er et stort problem for en del økologiske planteavlere. Det er vanskeligt at måle udbyttetab pga. tidsler i marken, da tidsler optræder i kolonier og ikke jævnt fordelt over marken. Erfaringer fra såvel forsøg, demonstrationer og praksis er, at tidsler kan være så stort et problem, at man opnår udbyttefremgang på op til 50 pct. ved en god regulering.

TIDSLERS SVAGE PUNKT

Tidslen har gennem tusinder af år tilpasset sig agerbruget ved at blomstre og smide frø samtidig med kornets vækst og modning og derudover ved at leve et forholdsvis diskret liv. Man lægger ikke mærke til tidslens flade rosetter om efteråret, og ingen ser den største del af planten - rødderne og ammerødderne - der ligger beskyttet i 30-40 cm's dybde. Netop denne brillante tilpasning til agerbruget gør tidslen til et vanskeligt ukrudt.

Metoden med to pløjninger og efterafgrøde, udnytter et svagt punkt hos tidslen, som er blevet erkendt for ikke så mange år siden. Tidslen bruger forår og sommer al sin energi på at få et forspring til andre planterarter og på at sætte frø. Sensommer og efterår bruger tidslen på at samle næring og energi til ammerødderne, så de har kræfter til at begynde friske og stærke det følgende forår. En kombination af pløjning og effektive efterafgrøder, der konkurrerer både overjordisk og underjordisk, forhindrer tidslen i at gøre de to ting, den skal efter høst: lave fotosyntese og optage næring fra jorden. En stor fordel ved metoden ud over virkningen på tidslerne er, at man bevarer næringsstofferne i jorden til gavn for den efterfølgende afgrøde.

LÆG EN PLAN OG VÆR BEREDT

Timing og prioritering er nødvendig for at opnå den maksimale effekt. Jo tidligere man kan pløje og så efterafgrøden, jo

større effekt får man. Du kan sagtens planlægge tidselbekæmpelse med to pløjninger i sædskiftet. Læg som fast procedure en tidlig skræpløning og såning af efterafgrøder ind forud for en vårsæt afgrøde, hvis tidsler er det fremherskende ukrudtsproblem. Tidsler vil dog ofte opformeres på enkelte marker, og det kan være nødvendigt at pløje og så efterafgrøder to på hinanden følgende år.

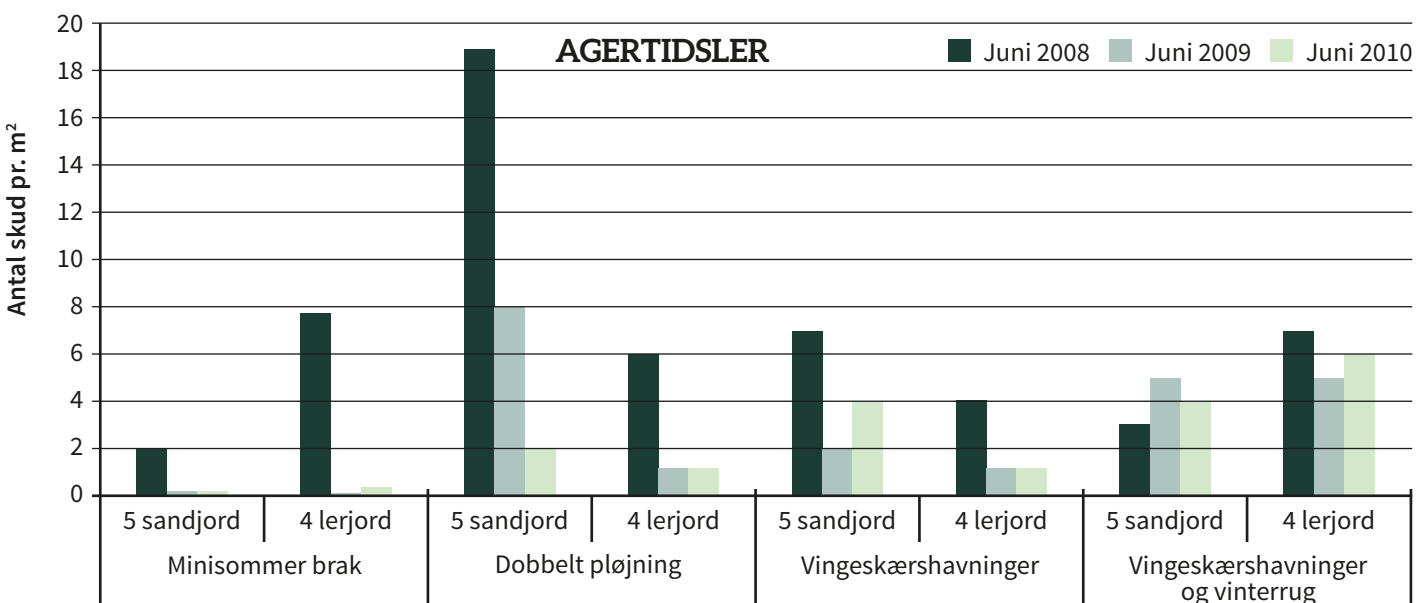
OP TIL 90 PCT. EFFEKT

Et projekt, Økologisk Landsforening udførte i 2008-2009 viser, at to pløjninger og efterafgrøde kan give en effektiv reduktion af tidsel-kolonier. De gode erfaringer fra demonstrationerne er senere gentaget med effekt hos andre. Flere benytter i dag metoden med god succes og har fået styr på tidslerne, så de ikke længere udgør et udbyttebegrænsende problem.

I Landsforsøgene blev der fra 2008-2010 afprøvet forskellige metoder til bekæmpelse af rodukudt, herunder to pløjninger mod rodukudt. Som det ses af figuren er der forskelligt udgangspunkt i de forskellige parceller, men to pløjninger reducerede tidslerne med 42-90 pct. på ét år og med 86-91 pct. ved to års gentagne behandlinger.

OMKOSTNINGER

Når man sammenligner effekten af forskellige metoder, skal man naturligvis også kende omkostningerne til dem. Omkostningerne ved de behandlinger, der indgik i Landsforsøgenes demonstration, fremgår af tabellen på næste side. Bemærk, at omkostningerne gælder to års bekæmpelse. Eneste ekstraomkostning, når man pløjer to gange, er den ekstra pløjning samt såning af efterafgrøde. Udgiften til frø betaler sig rigeligt hjem i form af de næringsstoffer, efterafgrøden optager og leverer til den efterfølgende afgrøde.

Kilde: Olsen, L.E., 2011. Strategier til regulering af rodukudt.

Effekten af to pløjninger er tydelig i denne hvedemark, hvor venstre del er pløjet ved høst og igen om foråret.

Anbefalinger

- » Læg en plan for hvilke marker, der skal behandles, og vælg afgrøder derefter = tidlig høst
- » Bestil frø til efterafgrøder hjem om foråret
- » Klargør både plov og såmaskine før høst.
Vælg skrælplov eller indstil alm. plov til øverlig pløjning
- » Hav mandskab og traktor til rådighed i en ellers travl høsttid

Omkostninger ved to års bekæmpelse.

	Pris pr. behandling kr./ha	Minisommerbrak	2 xpløjning	Vingeskærsharvninger
Pløjning	600	1200	1200	
KvikUp	300	300		
Vingeskærsharve	200			1400
Såning	300	600	600	
Afpudsning	150	150		
Udsæd	300	600	600	
Mistet afgrøde	2425	2425		
Sum		5275	2400	1400

YDERLIGERE INFORMATION

Rapporter mm.

Olsen, L.E., 2011. Strategier til regulering af rodukrudt.
Sammendrag af indlæg Plantekongres 2011. s. 172 - 174.

Film

Bekæmp tidsler med ploven, Økologisk Landsforening 2015